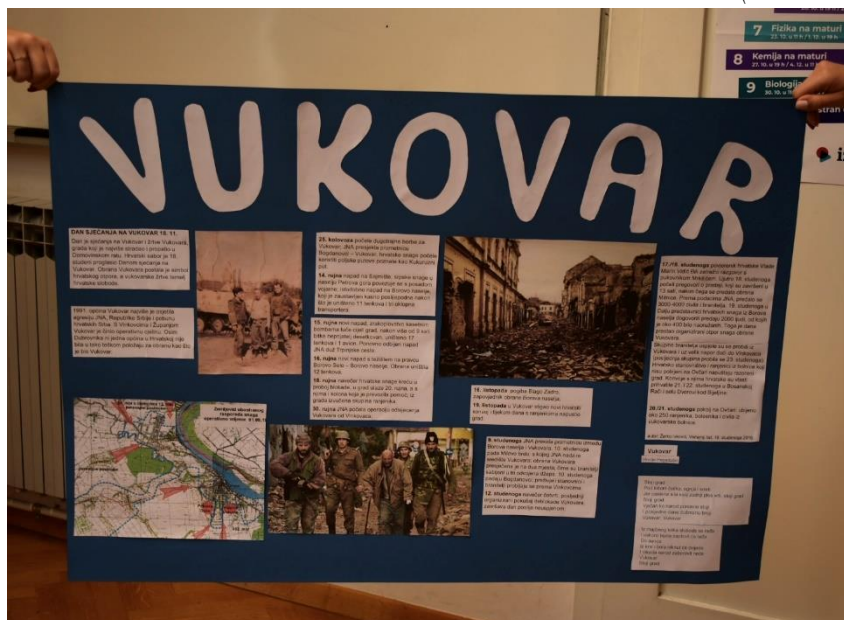

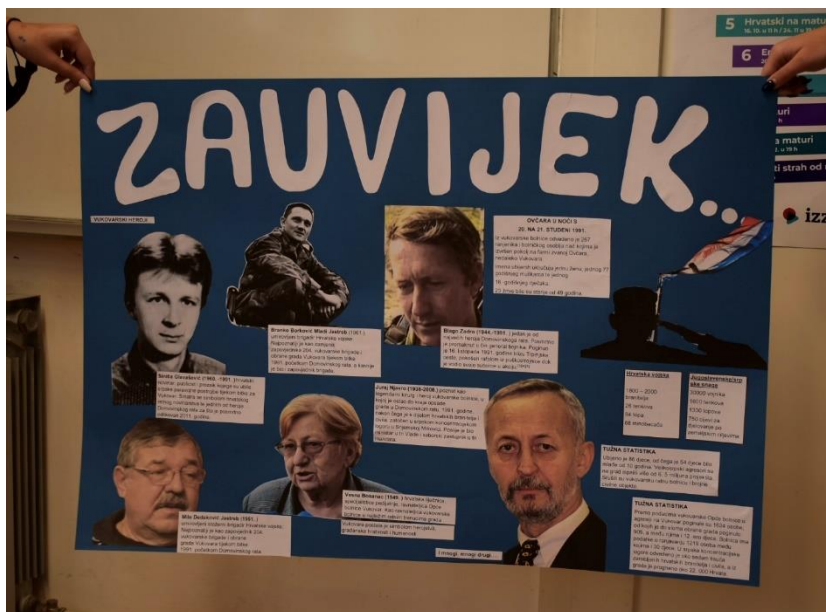
Vukovar – grad heroj

A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad – to ste vi!

(Siniša Glavašević)

Rat u Hrvatskoj, a time i u Vukovaru uzrokovala je težnja za ostvarenjem *Velike Srbije*. Hrvatskoj se 1991. pokušalo oduzeti pravo na slobodu, samostalnost i teritorijalnu cjelovitost. Hrvatska je kao takva jednostavno trebala nestati. Uvod u bitku za Vukovar bio je pokolj 12 i ranjavanje 21 hrvatskog redarstvenika koji su 2. svibnja 1991. krenuli osloboditi dvojicu zarobljenih kolega u Borovu Selu. JNA tada još nije dobila naredbu da se aktivno uključi u borbu te se postavlja strateški – kao „tampon-zona“ - s naoružanjem usmjerenim na Vukovar. Otvoreni rat započeo je 24. kolovoza 1991. općim napadom snaga JNA i pobunjenih Srba na grad. Tenkovski i zračni napadi 24. i 25. kolovoza, čiji su zvuci parali grad i okolicu, jasno su iskazali koje su namjere agresora i što očekuje one koji traže izdvajanje Hrvatske iz Jugoslavije. Grad je branilo oko 1800 branitelja u čijem je posjedu bilo nešto malo pješačkog naoružanja, još manje protuoklopnog oružja. Uz to u vukovarskim pogonima napravljeno je i nešto improviziranog oružja („Pijani Ustaša“ - nastavak za automatsku pušku u obliku čašice za ispaljivanje ručne bombe i sl.). S obzirom da Hrvatska nije imala ratno zrakoplovstvo, bili su rabljeni poljoprivredni avioni, korišteni za dostavu medicinskog materijala, cigareta i ostalog, ali i za izvođenje napada na neprijateljske položaje. Suvremenija ratna tehnika svodila se na ono što je preoteto od srpskih snaga koje su napadale grad.

Vukovar nije branila ustrojena vojska, već ogromnom većinom priučeni vojnici - mali ljudi – građani grada Vukovara i dragovoljci iz Hrvatske, ali i inozemstva. Kao jedan od takvih ističe se Blago Zadro – „Heroj s Trpinjske ceste“ do rata zaposlen u tvornici obuće Borovo. Valja spomenuti njegovog

nasljednika na mjestu zapovjednika, Marka Babića koji se po početku rata vratio iz Švicarske u Vukovar braniti domovinu, a nakon pogibije Blage Zadre preuzeo je zapovijedanje Trpinjskom cestom. Iako su mu roditelje ubili velikosrbi, nikada nije iskazivao mržnju.

Jedno od najupečatljivijih lica obrane grada Vukovara bio je 25-godišnji Jean-Michel Nicolier zvan Francuz. Bio je dragovoljac HOS-a koji je nakon prvih ratnih iskustava na Kordunu, dragovoljno zatražio odlazak u Vukovar. Kasnije je, iako mu je bilo nuđeno, odbio sve ponude za odlazak iz Vukovara te je ubijen nekoliko dana nakon pada grada.

Nezahvalno je isticati bilo koga od vukovarskih branitelja, jer pored ovdje spomenutih, zbog iskazane bi se hrabrosti moglo navesti još mnoštvo pripadnika legendarnih vukovarskih postrojba: *Žutih mrava*, *Pustinjskih štakora*, *Turbovoda* branitelja Lušca, Borova Naselja i drugih pojedinaca mobiliziranih u vitalne gradske službe.

S druge strane vojsku JNA i pobunjenih Srba sačinjavalo je oko 30 000 tisuća vojnika koji su posjedovali oko 1600 tenkova, 1330 topova i 750 cijevi za djelovanje po zemaljskim ciljevima: „U svom je sastavu (JNA – OG Jug) sredinom studenog 1991. imala na širem području Vinkovaca oko 17 000 ljudi te je prema opremljenosti naoružanjem bila jača od čitave Hrvatske vojske u to vrijeme.“ .

Unatoč takvom nesrazmjeru snaga, 14. 9. 1991. u ranojutarnjim satima hrvatski branitelji su, na jednom od izlaza iz grada (prema Petrovcima), uspjeli uništiti oko 30 tenkova.

Jedina preostala izravna komunikacija s ostatkom Hrvatske u to vrijeme bio je tzv. Kukuruzni put (*Put spasa*) između Lušca i Bogdanovaca, koji je opstao do 1. listopada kada je palo selo

Marinci čime je prekinuta i ta posljednja veza. Pokušaj deblokade Vukovara iz smjera slobodnog hrvatskog teritorija i oslobađanja Marinaca, spriječilo je lukavstvo srpske strane. Naime, konvoj humanitarne pomoći „Liječnici bez granica“ koji je kroz Marince krenuo prema vukovarskoj bolnici iskoristila je JNA kako bi okrijepila i pregrupirala svoje vojne snage. Ispostavilo se da su, nakon što su danima ignorirani, zahtjevi međunarodne zajednice za spašavanje ranjenika iz vukovarske bolnice i dolazak humanitarne pomoći u Beogradu prihvaćeni tek kad je zapovjedništvo JNA uvidjelo da humanitarni konvoj može iskoristiti za zaustavljanje do tada uspješnog hrvatskog protunapada.

Do prekidanja Kukuruznog puta tom je komunikacijom Vukovaru stizala sva pomoć koja mu je mogla biti upućena pa su tuda u grad ušli i zapovjednici hrvatskih snaga na tom području, bivši zrakoplovni potpukovnik JNA Mile Dedaković Jastreb i bivši kapetan JNA Branko Borković Mladi Jastreb. Mile Dedaković zvan Jastreb bio je imenovan zapovjednikom obrane grada od 31. kolovoza do 16. listopada, kada ga nasljeđuje Branko Borković (Mladi Jastreb) do 16./17. studenog 1991. Agresorsko zauzimanje Kukuruznog puta značilo je potpuno opkoljenje grada Vukovara. Tada je iz Vukovara do ostatka Hrvatske dopirao samo glas Siniše Glavaševića – ratnog reportera i novinara, čovjeka koji je davao nadu i pronosio istinu o gradu Vukovaru.

Gotovo tri mjeseca nakon početka otvorenog rata, 18. studenog, Vukovar je pao. Počela je predaja po gradskim četvrtima. Bitka za grad i okolicu trajala je neočekivano duže od planova JNA, s obzirom na omjere snaga. Nevjericu pa čak i zadivljenost otporom koje su pokazali

hrvatski branitelji u Vukovaru iskazao je 3. studenog zapovjednik JNA na području Vukovara general-potpukovnik Života Panić:

„Neshvatljivo je da grupe iscrpljenih ustaša, uspevaju da u pojedinim delovima grada drže i vezuju znatne naše snage. Od 2. - 4. 11. 1991. godine Vukovar mora biti zauzet.“

Velik broj branitelja i dio civila koji su ostali u gradu, ubijeni su na licu mjesta ili su odvedeni u srpske logore, a ostali, oni „sretniji“, su protjerani. Iz grada je prognano oko 22 000 Hrvata. Velikosrpski agresor na grad je ispalio više od 6,5 milijuna projektila, srušeni su mnogi civilni objekti uključujući i

vukovarsku ratnu bolnicu. Prema podacima vukovarske Opće bolnice u agresiji na Vukovar poginule su 1624 osobe, od kojih je do sloma obrane poginulo 905, među njima 12-ero djece.

Ostali su ubijeni u pokoljima nakon pada grada. Ranjeno je oko 1219 osoba, među kojima je i 30-ero djece. U noći s 20. na 21. studeni, iz Vukovarske bolnice odvedeno je 267 ranjenika i bolničkog osoblja nad kojima je počinjeno masovno ubojstvo na farmi zvanj Ovčara u okolici Vukovara. Među žrtvama nalazila se jedna žena u petom mjesecu trudnoće, 77-godišnji muškarac, a najmlađa žrtva bio je Igor Kačić koji je imao samo 16 godina. 23 žrtve bile su starije od 49 godina. Prema najnovijim podacima Ministarstva hrvatskih branitelja broj nestalih osoba u Domovinskom ratu na području Vukovarsko – srijemske županije iznosi 520 osoba, iz grada

Vukovara 386 osoba, a iz cijele Hrvatske 1853 osobe. Vukovar je otporom, koji je pružao agresorskoj strani, *kupio* vrijeme i osigurao mobilizaciju. Dan danas, kao spomen na brojna herojstva nama poznatih ili nepoznatih junaka 18. studenog obilježavamo Dan sjećanja na pad i žrtvu grada Vukovara.

U srijedu, 17. studenog obilježili smo Dan sjećanja na pad i žrtvu grada Vukovara u našoj školi. U hodniku su učenici, profesori i ostali djelatnici škole mogli pogledati malu izložbu koju su izradile učenice i učenici naše gimnazije. Hodnik je krasio vukovarski vodotoranj napravljen od kaširanog papira i plakat bogat raznim informacijama. Na postolju unutar škole i na ulaznim stepenicama, zapaljeni su lampaši u znak sjećanja na sve voljene, žrtve i nestale osobe Domovinskog rata.

Ema Kraljević 3.e

Fotografije: Petra Viktorija Mršić,

3.c

